

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

«ОХОРОНА ПРАЦІ»

підготовки бакалаврів

**напряму 6.050701 «Електротехніка та електротехнології»
спеціальності «Електротехнічні системи електроспоживання»**

(Шифр за ОПП_НФ-08)

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

к.т.н., доц. Я. О. Серіков

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою Радою ХНУМГ
ім. О. М. Бекетова як тимчасово діюча до затвердження Президією Науково-
методичної комісії з напряму підготовки *6.050701 «Електротехніка та
електротехнології»*.

Протокол № 11 від «27» червня 2013 року.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Охорона праці” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 6.050701 «Електротехніка та електротехнології» спеціальності «Електротехнічні системи електроспоживання».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: питання нормативно-правового, організаційного та технічного забезпечення умов та безпеки праці на робочих місцях; вимоги гігієни праці та виробничої санітарії на виробництві; організації безпеки виробничих процесів та обладнання; пожежної безпеки виробничих приміщень, будівель і споруд електротехнічного напрямку на стадіях проектування, будівництва та експлуатації.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліни, що повинні передувати вивченню даної дисципліни: фізика; хімія; безпека життєдіяльності; основи екології; теоретичні основи електротехніки; основи метрології та електровимірвальна техніка.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- 1. Змістовий модуль 1. Законодавча і нормативна база з охорони праці**
- 2. Змістовий модуль 2. Виробнича санітарія, безпека праці**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Охорона праці” є формування у майбутніх фахівців необхідного в подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь для творчого вирішення завдань по створенню та забезпеченню нешкідливих та безпечних умов праці на ділянках та підприємствах електротехнічного напрямку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Охорона праці” є

- навчити студентів положенням законодавчих документів, що узаконюють права працюючих на належні умови праці;
- навчити студентів положенням нормативно-технічних і нормативно-правових документів, що регламентують рівень небезпечних і шкідливих виробничих факторів на робочому місці;
- надати студентам знання з узаконених взаємовідносин роботодавця з працюючими з питань забезпечення належного рівня охорони праці, соціального захисту працюючих;
- навчити студентів методам оцінки рівня небезпечних і шкідливих виробничих факторів відповідно до конкретного робочого місця;
- надати студентам знання з обґрунтування технічних рішень по нормалізації умов праці;
- навчити студентів положенням з обґрунтування і розрахунку соціально-економічної ефективності заходів з охорони праці.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основні поняття в галузі охорони праці;
- законодавчі та нормативно-правові акти про охорону праці;
- систему управління охороною праці та організацію державного нагляду і громадського контролю;
- порядок розслідування та обліку нещасних випадків та профзахворювань на виробництві;
- види та розмір компенсації працівникам у разі ушкодження їх здоров'я на виробництві;
- систему навчання та інструктажів з охорони праці;
- методи оцінки шкідливих виробничих факторів та заходи і засоби щодо запобігання або зменшення їх впливу на працюючих;
- систему заходів і засобів по забезпеченню безпеки праці;
- організацію пожежної безпеки щодо профілактики і ліквідації пожеж і вибухів, зниженню їх негативних наслідків.

вміти :

- визначати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці в межах обов'язків фахівця кваліфікаційного рівня «бакалавр»;
- проводити навчання та інструктажі з охорони праці працюючих;
- застосовувати отримані теоретичні знання в повсякденній практичній діяльності щодо забезпечення вимог охорони праці для працюючих;
- організовувати високопродуктивну безпечну та нешкідливу працю на конкретному об'єкті, робочому місці;
- організовувати та проводити розслідування нещасних випадків на виробництві, правильно встановлювати основні причини цих випадків та розробляти заходи щодо їх виключення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

1. Законодавча і нормативно-правова база України з охорони праці.
2. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві.
3. Навчання працюючих з питань охорони праці.
4. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.
5. Види компенсацій пошкодження здоров'я постраждалим на виробництві.

Змістовий модуль 2.

1. Основні поняття фізіології і гігієни праці.
  2. Повітря робочої зони, вентиляція виробничих приміщень.
  3. Виробниче освітлення.
  4. Шум, ультразвук, інфразвук та вібрація на виробництві.
  5. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та виробничих процесів.
  6. Електробезпека. Іонізуючі та електромагнітні випромінювання.
  7. Пожежна безпека та її системи. Пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин.
- Пожежовибухонебезпечність об'єктів. Первинні засоби пожежегасіння.

3. Рекомендована література

1. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці : підручник / В.Ц. Жидецький - Львів, "Афіша". 2004. 328 с.
2. Серіков Я. О. Основи охорони праці : навч. посібник / Я. О. Серіков ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 227 с.
3. Сериков Я.А., Болотских О. Н. ОХРАНА ТРУДА / учеб. пособие. Разработано в формате Болонской системы образования в рамках европейского проекта Tempus-Tacis CD JEP – 24150 – 2003 «HUREMA». – Х. : Апекс+, 2006. – 120 с.
4. Основи охорони праці. Лабораторний практикум. видання 2-е : навч. посібник / Коржик Б.М., Абракітов В.Е., Серіков Я.О. Жигло Ю.І. та інш. / за ред. Б.М.Коржика ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2009. – 107 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

- 5. Засоби діагностики успішності навчання модульний контроль знань студентів.**

Навчальне видання

Програма нормативної навчальної дисципліни

«Охорона праці»

підготовки бакалаврів

**напряму 6.050701 «Електротехніка та електротехнології»
спеціальності «Електротехнічні системи електроспоживання»**

Розробник: **СЕРІКОВ Яків Олександрович**

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2012, поз. 118 а

Підп. до друку 29.04.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9405

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.